

GORIŠKI LETNIK

ZBORNİK GORIŠKEGA MUZEJA

20-21 / 1993-1994

GORIŠKI MUZEJ

NOVA GORICA

1995

Uredniški odbor:

dr. Rajko Bratož, Marija Češcut, Janez Dolenc, Borut Koloini, Andrej Malnič, dr. Branko Marušič (glavni urednik), Inga Miklavčič-Brezigar, Nataša Nemeč, mag. Slavica Plahuta (odgovorna urednica), Peter Stres, Drago Svoljšak, dr. Peter Štih, Beatrice Žbona-Trkman

Prevodi: Milko Renner (italijanščina)
Phil Mason (angleščina)

Za vsebino prispevkov odgovarjajo avtorji

Naklada: 800 izvodov

Računalniški stavek in prelom:
MEDIT d.o.o., Notranje Gorice

Tisk: RG Tiskarna d.o.o., Šempeter pri Gorici

Sofinancirajo:
Občina Tolmin
Mestna občina Nova Gorica
Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije
Ministrstvo za znanost in tehnologijo Republike Slovenije

Redakcija zvezka končana 31. 3. 1995

Izdajatelj: Goriški muzej, Kromberk, Grajska 1, 65000 Nova Gorica

Na ovitku: Vaščani Vrsna pred rojstno hišo pesnika Simona Gregorčiča
(fotografija Antona Jerkiča iz okoli l. 1906)

Na podlagi mnenja Ministrstva za kulturo RS (štev. 415-183/92 z dne 26. 2. 1992) se od publikacije plačuje davek od prometa proizvodov v višini 5% po tarifni številki 3 Zakona o prometnem davku (Ur. list RS, štev. 4/92).

GORIŠKI LETNIK 20-21/1993-1994

Z dvoletno zamudo pošiljamo v svet novo številko *Goriškega letnika - Zbornika* Goriškega muzeja in nadaljujemo njegovo redno izhajanje. Po daljših pripravah smo naš zbornik organizacijsko preuredili. Izbrali smo nov uredniški odbor, ki ga sestavljajo delavci Goriškega muzeja in prizadevni zunanji sodelavci z območja, kjer deluje Goriški muzej. Za naslednje številke pa pripravljamo tudi organizacijsko povezavo z uredništvom zbornika *Studi Goriziani*, ki ga izdaja Državna posoška knjižnica iz Gorice in ki prav tako obravnava domoznansko problematiko historične dežele Goriške. Prepričani smo, da bomo v pripravah za praznovanje 1000-letnice doslej znane prve omembe Gorice in Goriške tako obnovljen *Goriški letnik* še bolj približali našim bralcem, mednarodni značaj in povezava s sorodno italijansko publikacijo pa ga bosta še tesneje umestila med strokovno in znanstveno publicistiko obeh sosednjih narodov.

Pričujoča dvojna številka *Goriškega letnika* sledi dvema tematskima zbornikom, ki smo ju posvetili primorskemu pesniku, pisatelju, prevajalcu, literarnemu zgodovinarju in učitelju dr. Joži Lovrenčiču ter skladatelju, duhovniku in narodnemu delavcu Vinku Vodopivcu. Želeli smo jo posvetiti primorskemu pesniku Simonu Gregorčiču ob 150-letnici njegovega rojstva, ki smo jo praznovali leta 1994. To nam je uspelo le deloma, saj sta Gregorčičevo življenje in delo tako temeljito raziskana, da nismo našli novih preučevalcev in novih izvirnih prispevkov. Gregorčičevi jubilejni obletnici sta posvečeni le dve objavi. Janez Dolenc je napisal članek o vojaških motivih pri Simonu Gregorčiču, Branko Marušič pa članek o zgodovinarju Josipu Baliču, pesnikovem sodobniku in sorodniku.

Objavljamo tudi gradivo s simpozija o krščanskosocialnem gibanju na Primorskem, ki je bil na Sveti Gori leta 1991 in ki doslej še ni bilo objavljeno, je pa pomembno za našo zgodovino, ter prispevke, ki predstavljajo območje, kjer deluje Goriški muzej. Med njimi naj posebej omenimo zaključek članka o skladatelju Ivanu Laharnarju, ki ga je napisala Iris Podgornik, nadalje prispevek o gradu Lože pri Vipavi avtorice Helene Seražin, članek o duhovniku in javnem delavcu Virgilu Ščeku Marka Tavčarja ter članek o krščanskosocialnem gibanju pri Furlanih, ki ga je napisal italijanski raziskovalec Ferruccio Tassin. Objavljamo ga v italijanščini, njegov povzetek pa v slovenščini, s čimer že v tej številki uveljavljamo mednarodni značaj publikacije. Z zadovoljstvom tudi najavljamo članek profesorja zgodovine Vojka Pavlina iz Kromberka o prebivalstvu solkanske župnije v letih 1835-1864. Daljšim člankom sledijo zapiski in poročila. Avtorji zapiskov so Pavel Krajnik, Tomaž Simčič in Edo Kozorog. V rubriki *Ocene* in poročila pa je kot avtor zastopan le Marko Vuk.

Prenovljen Goriški letnik ohranja staro zgradbo in vsebinski koncept pa tudi dosedanjo obliko.

mag. Slavica Plahuta, direktor Goriškega muzeja

KAZALO - CONTENTS

Goriški letnik 20 - 21/1993-1994 (Slavica Plahuta)	3
<i>Razprave - Studies</i>	
Janez DOLENC Vojaški motivi v Gregorčičevi poeziji	5
<i>Military motifs in the poetry of Gregorčič</i>	
Branko MARUŠIČ Josip Balič (1854-1933), šolnik in zgodovinar	17
<i>Josip Balič (1854-1933), teacher and historian</i>	
Vojko PAVLIN Prebivalstvo v solkanski župniji 1835-1864 na podlagi matičnih knjig (Prvi del)	27
<i>The population of the parish of Solkan 1835-1864 on the basis of parish registers (1st Part)</i>	
Ferruccio TASSIN Cenni sul movimento cattolico nella Contea di Gorizia e Gradisca	51
<i>The catholic movement in the province of Gorizia-Gradisca</i>	
Marko TAVČAR Virgil Šček - primer krščanskosocialno aganziranega duhovnika	63
<i>Virgil Šček - an example of a christian-social aware priest</i>	
Helena SERAŽIN Lože pri Vipavi - grad ali vila?	71
<i>Lože pri Vipavi - castle or villa?</i>	
Iris PODGORNIK Življenje in delo Ivana Laharnarja (nadaljevanje in konec)	105
<i>Life and work of Ivan Laharnar (3rd Part)</i>	
<i>Zapiski - Notes</i>	
Pavel Krajnik Delo za kulturno dediščino na Sveti Gori 1947-1992	123
Tomaz Simčič Slovensko krščanskosocialno gibanje v Trstu pred prvo svetovno vojno	129
Edo Kozorog Dolinske planine nad Zadnjo Trento	133
<i>Ocene in poročila - Reviews and Reports</i>	
Studi Goriziani 68 (1988) (Marko Vuk)	144
Studi Goriziani 69 (1988) (Marko Vuk)	145
Studi Goriziani 70 (1989) (Marko Vuk)	146
Studi Goriziani 71 (1990) (Marko Vuk)	147
Studi Goriziani 72 (1990) (Marko Vuk)	148
Studi Goriziani 73 (1991) (Marko Vuk)	149
Studi Goriziani 74 (1991) (Marko Vuk)	150

V Goriškem letniku (20-21/1993-1994) sodelujejo:

Janez Dolenc, profesor slovenščine, Tolmin

Edo Kozorog, diplomirani gozdarski inženir, Tolmin

p. Pavel Krajnik, Frančiškanski samostan, Sveta Gora pri Gorici

Branko Marušič, profesor zgodovine, Solkan

Vojko Pavlin, profesor zgodovine in sociologije, Kromberk

Iris Podgornik, profesorica glasbe, Črnivec, Brezje

Helena Seražin, študentka umetnostne zgodovine, Trzin

Tomaz Simčič, profesor, Trst

Ferruccio Tassin, učitelj, Visco (Italija)

Marko Tavčar, časnikar, Devin

Marko Vuk, profesor umetnostne zgodovine in zgodovine, Miren